

۱۹۲۶-۱۹۲۷ ۴۶۷ ۵۰

# تورک یوردی

تورک ادبیاقلری مرکزی هیئت طرفندره نشر اولنور.

جلد ۳

تشرین اول ۱۳۴۱

نومرو ۱۳

# بوتونه توركلارده بوكسك بر نورك ديلتك وجوده كلمى ممكنى در؟

تورك دىلى لهجه اعتباريله ايكي يه آيرلمشدر : جنوب لهجه لرى و شمال شرقى لهجه لرى . برنجى قسمده توركيه توركلرى ، روسيه و ايران آذربايجان داخلى .  
ايكنجى قسمك باشليجه قبيله لرى : اوز بىكلر ، توركلر ، قزاقلر ، قره قيرغيزلر ،  
تاتارلر ( ۱ ) ، باشقردلر ، نوغايلردر . برنجى غروپله ايكنجىسى آراسنده كي لهجه  
فرقى صوك عصرلرده ميدانه كلش بر مسئله دكلدر . بوندن بيك سنه اولكى تاريخى  
دورلرمزده بوايكىلك موجوددى ( ديوان لغات الترك بوفرقدن بحث ايدىيور )  
بوتقسيم ، جغرافى اولاراق جنوبى ، شمالى دى يه تسميه دن حاصل اولش صنعى  
بر تقسيمدر . چونكه تورك قوملرينك منتهاي شمالنده ياشايان آلتاي تاتارلرى  
بوگون سيبيريا تاتارلرندن زياده آناطولى توركلرينه ياقين بر شيوه ايله قونوشيورلر  
وبالعكس دو بر بجه ده ياشايان توركلرك شيوه سى آناطولى شيوه سندن زياده طابول ولايتى  
توركلرينك شيوه سنه ياقيندر . بول لهجه و شيوه فرقارندن صرف نظر بوقيله لرك ديللرى مشترك  
بر تورك ديليدر . نته كيم نباتات و حيوانات اسملى اكثريتله مشترك اولدينى كې كوندلك  
حياتلر نده قوللانيان فعللر ده عيني درجه ده مشتركدر . بوتون قبيله لرايچون صرف ونحو  
قاعده لرى ده عموميدر . هيچ بر قبيله نك لساننده مذكر ، مؤنث فرقى يوقدر . هر قبيله نك  
شيوه سنده جمع علامتى « لر » در . بوتون قبيله لرك شيوه سنده آهنگ قاعده سى  
عموميدر .

[ ۱ ] تاتار اسمى ايدل ساحلى توركلرى تحقيرتلىق ايتدكلرندن بونك يرينه ( بولغار توركلرى )  
شمال توركلرى ويا ( مسلمان ) تعبيرلرني نوالايرلر . فقط روسلر دائما تاتار ديدكلرى  
ايچون بواكلم روسيه ده رسمى براسم اولمشدر .

بوندن باشقه آطنه ولایتک کویلیسی قازان ولایتک برکوتنه کیده جک اولسه ایلك هفته لر ظرفنده آکلاشمق ایچون آز چوق صیقینتی چکک جک، فقط برقاج آی ظرفنده تماماً قازان کویلیسی کی قونوشمغه باشلایه جقدر . وبالعکس سیریانک قزل یار ولایتی تورکی قونییه ، مغنیسایه کیده جک اولسه برقاج آی ایچنده تماماً محلی کویلی لساننه آشنا اوله جقدر .

جهان حربی اثناسنده روسیه ده اسیر اوله رق بولونان نفرلرک شمالده کی تورک کویلرنده قولایجه آکلاشمغه موفق اولمالری بودعوانی متعدد دفعه لر اثبات ایتمشدر . فقط استانبوللی برضابط شمال تورکنک لسانی آکلامق ، اوزبکجه قونوشمق خصوصنده مشکلاته تصادف ایتمشدر . وبومشکلاتی استانبوللی ضابطک لسانده کی عربجه وعجمجه کله لر احداث ایتمشدر . ایکی لهجه بیتنده صرف ونحو اعتباریه کوچوک برفرقت موجود اولدیفنی اعتراف ایتمه لی یز . بونک ده اک کوزه چارپانی فعللرک تصرفنده کوریورز . مثلاً کلک ، کیتتمک مصدرلرینک حالی ، جنوب شیوه سنده «کلیورم» ، کلیورسک ، کلیور ؛ کیدیورم ، کیدیورسک ، کیدیور» اولدینی حالده شمال لهجه سنده «کیله م» ، کیله سین ، کیله ؛ کیتهم ، کیته سین ، کیته» در . ایکنجی اهمیتی نقطه بعضی تلفظ فرقلریدر . مثلاً جنوب شیوه سنده عربک فتحه سی کی تلفظ ایدیان حروف صوتیه دن (ه) شمال شیوه سنده تماماً (ا) اولمشدر . جنوبده سن ، شمالده سین ؛ کل ، کیل کی .

حروف صامته دن بعضیلرینک تلفظلری ده باشقه در . مثلاً جنوبده «ط» ، حرفیه یازیلان کله لرک بضیلری «d» طرزنده تلفظ ایدلدیکی حالده شمالده بودائما «ڤ» در . جنوبده کی و «v» شمالده ب «b» اولمشدر . مثلاً :

آنادولی تورکجه سنک «وار» ویردم «لفظلری» ، شمالده «بار» بیردم «طرزنده تلفظ ایدیلیر . بعض کله لرک معناری آز چوق ده کیشیر . مثلاً «یایمق» شمالده قایماق معناسنده قوللانیلیر . اوینامق ، جنوبده دانس ایتتمک معناسنی ده تضمن ایتدیکی کی شمالده «اکلنمک» دیمکدر . بوکی کوچوک واهمیتسز فرقلر بالطبع بو لهجه لرک مستقل برر لسان اولدقلرینی ادعایه کافی دلائل دکادر . هر لسانده بوکی فرقلر

دائماً موجوددر. شمالی فرانسز شیوه سیله مارسیلیا شیوه سی آراسنده کی فرق بوتلرک آیری برلسان اولدقلرینه دلالت ایتدیکی کبی بزم لسانمرده کی شیوه فرقی ده اهیق حائر دکلدرد.

فقط تورک دیلنک باشه کلن فلاکت دیلک کندیسند و قبیله لرک بعضی کله لری آیری آیری تلفظلرند و یا حود کله لر آیری آیری معنا ویرمه لرند دکلدرد. دیلر خارجدن کلن اجنبی لسانلرینک تغاینه معروض قالمش لهجه و شیوه فرقلری بورادن بویومشدر. تورکلر آنادولی یه ، آذربایجان کادکاری وقت عربلرک عجلرک مکمل لسانلری ، مکمل ادبی دیللری واردی . « اوز ، لکنی محافظه ده هیچ بر تعصب قوتنه مالک اولمیان تورک منورلری بو لسانلرک اسارتی آلتنه کچمشدر . عرب و عجم ادبیاتندن آلتان فکرلری ، اثرلری تورکجه یه ترجمه ایتندن تماماً عینی کله لر و لفاظیلر تعبیره باشلامشدر . عربجه و فارسی کله لری یالکز آیری آیری کله اولارق دکل ، مرکب اولارق آلمشدر . عرب و فارسی قاعده لرینه قایتولاسیون حقوقی ویردک استعماله باشلامشدر . سنه لرکچدکجه خارجک تأثیری آلتند جنوب لهجه سنک ، استانبول لسانی تماماً تورکلک روحنی غائب ایتمشدر .

شمال شیوه لرینک جغرافی وضعیتلری لسانک ساده قالماسنه ایجه یاردم ایتمشدر . فقط اوزبک قبیله سنک دیلی ده فارسی تأثیرینه معروض قالمش وقرون وسطی ده بخارا کبی رتورک عالمک علم منبی اولان برشهرده رسمی ، علمی لسان تماماً فارسیلشمشدر . تورک قبیله لری عرب و عجم ایللرندن نه قادار اوزاق یاشامشلرسه تورک دیلنک اوزلکنی ، صافتنی محافظه ده اوقادار موفق اولمشلردر . شمیدیکی حالده تورکجه نک اک آیی محافظه ایدیلن شعبه سی قراقلرک ، قره قرغیزلرک قونوشدقلری تورکجه در . ایدل اورال ساحل تورکلری ده لسانک اوزلکلرینی عربجه و فارسینک تأثیردن قورتارمغه موفق اولمشلرسه ده صوک عصرده یکی ویبانیجی برلسانک تهلکه سنه معروض قالمشدر . بوده روس لسانیدر .

ایدل اورال تورکلری ( تاتارلر ، باشقردلر ، نوزایلر ) ۱۵۵۲ سنه سدن اعتباراً

روس بيونديريني آلتندە يشامغه مجبور اولدقلرندن دوت يوزسنه ياقين بر زمانديري  
اوحواليدە كي تورك لسانلري ده يواش، يواش روس ديلنك تاثيرينه تابع اولمشلردر.  
بالخاصه مهرلزدن « قراندن » ، بانچه سرايدن » اوزاق وروس عالمه ياقين اولان  
قييله لر ايچون بوفلاكت بيومش و تهلكي بروضعت آلمشدر. مثلاً ليتوانيا قاتارلري  
لسانلري تماماً غائب ايتمشلردر و يرلي بياض روس لسانده قونوشمغه باشلامشلردر.  
ايدل ( وولغا ) هرينك يوقاري طرفندە و مر كز دن اوزاقده قالان قاستراما  
ولايتي توركلري ده عيني حاله معروض فلمشدر و آنا لسانلري روس ديليله  
دكشدير مشلردر. نيژني ناوي غورد ، تامبوف ، پنزا ولايتي توركلرينك وضعتي ده  
ايجه مشكلدر . بونلرده لسانلري غائب ايتمكه باشلامشلردر . بوتهلكه چيني  
توركستانده چين لسانني قبول ايتمك ايران آذربايجانده عجملشمك ، افغانستانده  
افغانيلاشمق طرزنده دوام ايدييور. روسيه توركلري آراسنده كي ملي ايتباه حركتي  
بوفلاكت اوكني آلمغه چوق چاليشدي . قيصه بردورده ميدانه كلن ادبيات ويكي  
مكتبلر بوتوركلري روسلاشمق دن اولدقجه اوزاقلاشدير مشدي . فقط بوملي حركت  
مع لاسف غايه سنه تماماً واسل اولامادن روس انقلابي وجوده كلدي . انقلابك  
بدقتده روسيه ده ياشايان بوتون قيله لك ممثللري ۱۹۱۷ سنه سنده ملي مسئله لري حل  
ايچون بيوك بر قونفره بايديلردى .

تورك كلسنك تافظي آنجق موسقو واده انعقاد ايدن شوقونفره ده كسب رسميت ايتمش  
و بوراده بوتون مذاكره لر و قرارلر توركلك اساسنده جريان ايتمشدر . تعليم و تربيه  
خصوصده قونفره لك قبول ايتديكي مقررات و استدائي مكتبلرده تحصيل قيله لك كندى  
لهجه سنده اولمالي ، اعدادي و عالي تعليم و تربيه لك ايسه بوتون تورك قيله لر ينه مشترك يوكسك  
توركجه ده اولمالي ، ديلمشدي بوندن صكره بوتون مجادله لره مليت و توركچيلىك اساسنده دوام  
ايدلمشدر آذربايجانده ، ( مساواتچي ) و شمالده ( توركچي ) قازاقتانده ، ( آلاشاردو ) و قريمده  
( استقلال ) فرقه لري ملي حركتك باير اقدارلري اولمشلردر . بو توركچيلىك جرياني  
قيله وي جريانلره غلبه ايتمش و توركچيلىك بوتون قيله لر ايچون يكانه قبله كاه اولمشدي .

مع الأسف وقایع تورکچیلک جریانک بیومسنه ، انکشافه منع اولمشر .  
تورک قبیله لرینک 'وطوردقلری' یئرلر مسافه اعتبارله بربرندن اوزاق اولدیغندن  
سیاسی حرکتلری اداره ایدمه بیله جک بر مرکز تأسیس ایدیه مەمش و تورکچیلک  
جریانى هر یرده آیری آیری مجادله به مجبور اولدیغندن هر یرده مغلوب اولمشر .  
وهر قبیله کندو باشه قالمشدر . بو طرز سیاست داها بر قاج سنه دوام  
ایدجه کسه بو مدت ظرفنده اوراده کی تورکلری بربرندن اوزاقلاشدیرمق ایچون  
تطبیق ایدبان اصوللرک ملی وحدتمز ایچون مضر ثمرلر ویرمسی ممکندر .  
بوتهلکه ایراندهده موجوددر . ایرانک شمدیکی تجدد طرفدارلری دائماً آذربایجان  
تورکلری اولدینی حالدله ایران آذربایجانیه ، روس آذربایجانى آراسنده یاییلان  
تحدید حدود بو قبیله نی تماماً ایکی به آیرمالمش بیله اولسه ایران آذربایجانیه روس  
آذربایجانى آراسنده بوکون بویوک بر فرق موجوددر . چار دورنده یکی آذربایجان  
مطبوعاتی ایران آذربایجانده بویوک بر رغبتله او قونوردی . وباکو ، کنجه ، مطبوعاتی  
ایران آذربایجانى ایچون دائماً رهبر اولیوردی . ایران اختلالنده بو مطبوعات مهم  
بررول اوینامش و ایرانک ترقیسنه خدمت ایله ایرانده تورکچیلک فکرلرینک یرلشمه  
سبب اولمشردی . روس آذربایجانک قبله کاهی دائماً تورکیه اولدینی ایچون ایران آذربایجانیهده  
باکو مطبوعاتی تورکیه به دوغرو استقامت ویرییوردی . بو حرکت سیرطبیعیسنده  
دوام ایدمه جک اولسه یدی آذربایجان تورکیله آناتولی تورکی آراسنده مدنی رلک  
تأسیس اولنه جق و امکان حصولنده سیاسی وحدتده تأمین اولنه جقدی .  
آذربایجانده اداره قومونیسترلرک الیه کچدکدن صوکره روس ظلمندن  
بیقمش اولان ایران آذربایجانى کندیسنى یکی برتهلکه قارشیدسنده کورونجه  
عجملره صاریلمايه مجبور اولدی . وهر ایرانلی یز آذربایجانلی دکلز» دییه باغیرمه مجبور  
اولدی . بوندن استفاده ایدن ایران بوروقراسیسی آذربایجانلی به : «-ن آذری دکلسک ،  
عجمسک ، سنی دکلسک ، شیعیسک» دییه تلقین و تأثیره باشلادی . تورکجه تدریساته  
مخالفت ایدلدى . و بوکون ایران آذربایجانده فارسی قوت بولدی و بولمقده در .  
افغانستان ایسه کویا تورکستاندن کان بالشه ویزم جریانندن کندیسنى محافظه  
ایچون مزارشریف طرفلارنده تورکجه تدریسات تعقیب ایدن مکتبلرک آچلماسه

مانع اولیور و تورک قبیله لری آراسنده افغانچیلیق سیاستی تعقیب ایدیور . چینی تورکستاندهده وضعیت مشکلدی . بوراده ایلك ملی حرکتی شمال تورکلری طرفندن باشلانمیشدی . مشهور قزان علماسندن عبدالله بونی افندی قولچاده ایلك دارالمعلماتی و دیگر شهرلرده متعدد مکتبلر آچمیشدی . فقط بوراده کی حرکت مستقل دوام ایدیه بیلجک قادار علمی وفقی قابلیته مالک اولمادیغندن و بو حرکتی استناد ایدیه جکی ایدیل بونی ده مشکل وضعیتده بولوندیغندن بوملی حرکت سونمکه باشلادی . چین حکومتی ده کندیسی بالشوئزم پروپاگاندا سندن محافظه ایتمک وسیله سیله تورکچی علمایه و تورک معلملره حدودلرینی قاپاندی . تورک طائفه بویوک بر قسمنده بو فلاکت دوام ایتدیکی مدتیجه بزم کوزلرمن یالکیز تورکیه ده ایدی . بواننده ایسه تورکیه ، تورکیه اولمقدن زیاده بر عثمانلی ایمپراطورلنی و مسلمان خلافتی ایدی . جهان محاربه سینه اشتراکی ایسه تورکچیلک غایه سینه دکل اسلامیت ایدیه آله معطوفدی . نته کیم تورک اردولری چناق قلعه دن صوکره مصره یوروک اوزره تحشد ایدیور و قفقاس حدودلرینی بوش برافیوردی . بوندن دولایی ده شرق حدودلری اوزرنده کی تورکلر روس قزاقلرینک وارمنی کوکلیارینک ظلمنه ترک اولمیشدی .

حالبوکه جهان حربی وقوعاتی کوستردی که اتحاد اسلام فکری حقیقتندن و موقع تطبیقه قونه بیلیمکدن چوق اوزاق ، عثمانلیق ایسه وقتی کچمش بر بوروقراسی خیالی ایمش .

بوکا مقابل استقلال محاربه لری اثبات ایتدی که دولتی یاشانه بیلن یکانه غایه تورکلک و تورکچیلک غایه سی ایمش .

عثمانلی ایمپراطورلنک و اسلام خلافتنک انحلالندن صوکره یکی تورک جمهوریتی دوغدی و طامه قارش حق حیاتی اثبات ایتدی و کندیسنک ملی غایه سی ، ملی ایدیه آلی دائره سنده ترقی و تعالی یه باشلادی . بواقلاب بر طرفدن داخلی فکر جریاننک نمره سی اولدینی کبی دیگر طرفندن ده خارجی احوال سیاسی یه تابع اولدیغندن یکی جمهوریتده ایمپراطورلنی و خلافت فکری بر قسم اهالی بی اشغال ایتیمکه بولوندیغندن تورکچیلک ایدیه آلی دیگر جریانلری تماماً محو ایدیه مدی . عثمانلیق و اسلامچیلیق جریانلری انقاصندن وطنچیلیق دوغدی .

وطنجیلر ایسه تورکلکی آناطولییه انحصار ایتدیرمک ایستدیلر و آناطولی خارجنده کی تورکلره قارشى علاقه سزلق کوستردیلر . شایان تشکر در که بو وطنجیلق تورکیه ده رواج بولدی . جمهوریت تورکیه سنک داخلی سیاستده تورکچیلک بویوک بر طوتدی . و جمهوریت تورکچیلک اساسلری اوزرینه قورولدی . تورک اوجاقلری ده جمهوریتک اساسلی قوتلری میانه ادخال ایدلدى . جمهوریت تورک حرثی ، تورک مدییتی حمایه سنه آلدی . و بویوک تورکچیلک جریانته کنیش بر اجتهاد ساحه سی آجدی . ملی حدودک خارجنده قالان تورکلرده ملی جریان بوکون هنوز ثمره لرینی ویرمه بیله بوتخم اوراده کی تورکلرک قلبه آتیلمشدر . و ملی موجودیتک اک مهم عاملی اولان تورک دیلی یاشایور ، بویویور ، و بویویه جکدر .

..

اون طقوزنجی عصرک نهایتده تورک منورلرینه تورک برلکی فکری گلشدی . روسلرک ، عثمانلی ایمپراطورلغنده یاشایان سلاولری حمایه سنه ره آقسیون اوله رق بارز صورتده ایلك دفعه روسیه تورکلری میاننده تورک برلکی فکری میدانه گلدی . تورک عالمنک مرکزى بریرتشکیل ایدن قریم یاریم آطه سی تورکلری اون آلتنجی عصر بدایتلرنده جنوب تورکیله شمال تورکینی برلشدیرمک خصوصنده بویوک خدمت لرایتمشدی . یونلرک بر اوغلی اولان اسماعیل بک غیبرنسی « فکر برلکی دیل برلکی » شعاریه بوتون قبیله لر طرفندن آکلاشیلیر بر دیلده « ترخان » غزته سنی نشرایتمک باشلادی . و بو غزته اوتوز سنه لک نشریاتیه دوامنده شو اتحاد فکریته خدمت ایتدی . فقط بودورلرده تورکیه نك اداره سی تورکلک حسیاتندن تماماً محروم اولان عبدالحمیدک اتده و حریت فکر ، حریت کلام قطعاً ممنوع اولدینی ایچون قریمک بوصداسی تورکیه ده عکس تأثیر یاپامادی . او وقتک تورکچیلری : نجیب عاصم بک ، شاعر محمد امین بک ، احمد مدحت افندی ، احمد حکمت بک و دیگرلری تورکچیلک حرکتینی مملکتده تعمیم ایدمه مدیلر . و تورکیه نك رسمی و غیررسمی مطبوعاتى اسکی روحده ولسانده دوام ایتدی . تورکیه نك عثمانلی شعراسی ، ادباسی ، عبدالحق حامدی ، خالدضیاسی ،

نوفيق فكرتى ، جناب شهاب الدينى روحاً و معنأً تورك روحنى تورك دوشونجه سندن چوق اوزاق اولان ادبى اثرلى توركجه تمامأً اجنبى اولان عثمانليجه يازمغه دوام ايتديلر . بوندن دولايى تورك كنجلككنك مى تربيه سنده رهبرلك ياپاماديلر . برنجى توركيه اختلافلى ده توركچيلك فكرينك پارلاماسنه بويوك برخدمت ايدمه مدى . بالعكس توركيه منورماتقنك بويوك برقسى عثمانلىلق ، اسلامچىلىق جريانلرى تعقيب ايتدكلرى ايچون توركچيلك جريانى ضعيف اوله راق دوام ايتدى . ولسانده بو حركتك تاثيرى غايت آز اولدى . ۱۹۰۹ سنه سنده استانبولده تأسيس ايديلن «تورك درنكى» ۱۹۱۰ سنه سنده ميدانه كلن تورك يوردي غايه سنى بونلردن صو كره وجوده كلن تورك اوجاقلرى توركچيلك فكرينى ، لسانى توركجه لشديرمك مسئله سنى ايجه تعميم ايتديلر سده . توركچيلك جريانى باشقه مملكتلرده كى مى جريان كى برنجى موقعى آلامادى . و مملكتك داخلى و خارجه سياستنده كرك افكار عموميه يه و كرك حكومه كندى ستنك فكرينى املا ايدمه مدى . توركچيلك جريانيه برابر اسلامچىلىق ، عثمانلىلىق و وطنچىلىق جريانلرى دوام ايتدى .

عموميت اعتباريله توزك منورلىر مياننده توركچيلك حقنده درت فكر وارد . برنجيسى تورك قيله لرينك هر برينى آبرى برملت عد ايدرك و قيله اسمنى ملت اسمنه چويرمك و قيله نك لهجه سنى مستقل برلسان حاله صوقق - بو فكرى اسكيدن روسيه ده ياشايان قيله لك روسلاشمش ميرزالرى تعقيب ايدىوردى . روس حكومتى ، روس افكار عموميه سى بو فكرك طرفدارى ايدى . عثمانلىلق جريانى طرفدارلرى ده مسلك جهتندن بوفكرده روسلرله مشتركديلر .

ايكنجيسى - تورك قيله لرينك بعضلرينى توركلكه هيچ برمناسبتى اولميان باشقه ملتلر ايچنه صوقق ، بوفكرك طرفدارلرى ايران آذربايجانلىلرى مياننده ايجه قوتليدر . بوسنده برلين ده «بز تورك دكل ايراني زه ديه ن دعوايى اثبات ايچون نشر ايديلن ايكي رساله بو خطالى فكرك ترجمان افكاريدر .

اوجونجى فكر - تورك قيله لرينك بريسنك ويا برقاچنك تورك اولديغنى قبول ايدمه رك باشقا قيله لرى موغول ، فين اوغور اولدقلىرى دعوا ايتمكده درلر . بوفكر

تورکیه ده اسکی عصرده چوق منتشردی. بو فکر موجبنجه آذربایجانلیلر عجمدی. شمال تورکری، تورکستانلیلر موغولدی، فینی اوغوردز. استانبولک اختیار غزته جیارندن تصویر افکار غزته سنک باش محرری مرحوم ابوالضیا توفیق بک شو فکر باطلک پیشداری و سلیمان نظیف بک بوفکرک امام اعظمی ایدی. دردنجی فکر — بوتون تورک دیلنده قونوشان قبیله لری، بونلرک موغوللر، فینلر، روملر، قارسلرله اختلاطی نظر اعتباره آلمانن تورک طایبق و بونلرک لسانلری لهجه و شیوه فرقلینه باقسادن بر دیل عد ایتکدر. بوتون دنیایک تورکولوغ علماسی صوک فکرده دیرلر. اوروپانک هیچ بر سمتده کی تورکولوغ علماسی آیدین تورکیله تبریز تورکی، سمرقند تورکی باغچه سرای وقازان تورکی میاننده فرق یایماور. بونلرک تورک ولسانلری سنک تورک دیلی اولدیغنده هیچده متردد دکلدز. فقط ایدل ساحلنده، تورکستانده، آذربایجانده، تورکیه ده بوفکرک صحتنده شبه آیدن منورلر شیمدی ده موجوددر. وکندی سنک خطا سنده شیمدیده اصرار ایتکده درلر. فقط لسان علمی، تاریخ، تورک قبیله لری سنک میاننده انتشار ایتدکجه بودردنجی فکرک طرفداری چوغالا جقدر استقبالده تماماً باشقاملتلر طرفندن تمیل ایدلرین بوتون تورک قبیله لری سنک جمله سی بوفکرکی قبول ایده جکدر. و بونی کندی سنک حیات غایه سی اولارق قوللانه جقدر.